

JULIE LAWSONOVÁ TIMMEROVÁ

Pět'
DNÍ

Pät'
DNÍ

JULIE LAWSONOVÁ TIMMEROVÁ

Pát'
DNÍ

Original title: Julie Lawson Timmer: FIVE DAYS LEFT

Copyright © 2014 by Julie Lawson Timmer

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Amy Einhorn Books,
published by G. P. Putnam's Sons, member of Penguin Group (USA) Inc.

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2014

Translation © Mária Holečková, 2014

Cover design © Francesca Spinelli, 2014

Cover picture © ISIFA/Gettyimages Creative RM/

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Jarmila Antolová

Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Mená, postavy, miesta a udalosti sú buď výtvorom autorkinej fantázie, alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami, udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat', ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-331-4

Venujem Ellen

Prvá časť

Utorok 5. apríla

POSLEDNÝCH PÄŤ DNÍ

1.

Mára

MÁRÁ ZVOLILA SVOJE PROSTRIEDKY UŽ DÁVNO: TABLETKY, vodka a oxid uhoľnatý. Nazývala ich „garážový koktail“. Pôsobilo to takmer elegantne, a niekedy, keď to vyslovila nahlas, takmer samu seba presvedčila, že to nie je hrozné.

Toma by to však vydesilo, a preto sa nenávidela. Radšej by všetko urobila tak, aby po nej nezostalo telo. Hoci veľmi chcela ušetriť manžela toho, aby ju našiel práve on, vedela, že keby mu to neumožnila, bolo by to ešte horšie. Považovala to za najčistejšiu voľbu. Tom môže niekoho zavolať, nech odtiahne jej auto. Aby ho tá predstava stále neprenasledovala, zaplní jej časť garáže niečím iným, napríklad bicyklami či záhradníckym náradím.

Iným autom. Možno by som mala zabezpečiť, aby mu potom nejaké doviezli. Alebo by to bolo príliš čudné? Darček od mŕtvej manželky. Mala som mu ho dať už pred rokmi. Na výročie či keď sme priniesli malú Lakšmí domov, alebo len tak. Mala som urobiť veľa vecí.

Mára sa zamračila. Nerozumela, ako je možné, že takmer štyri roky strávila odškrtávaním položiek na svojom dlhom

predsmrtnom zozname a teraz, keď ju od smrti delí päť dní, ešte stále jej napadá, čo mohla urobiť.

Trik však spočíval práve v tom. Človek si nahovára, že počká, kým všetko dokončí, a stále to odkladá. Pretože vždy sa nájde nejaká posledná vec na zozname. Pre niekoho, kto si môže dovoliť čosi odložiť o niekoľko týždňov, mesiacov či dokonca rokov, to nepredstavuje problém, a napokon, keď sa minú všetky výhovorky, urobí aj tú poslednú vec.

Mára však takú možnosť nemala. Huntingtonova choroba, matka všetkých ničiteľov mozgových buniek, napáchala za uplynulé štyri roky také obrovské škody, na aké sa s Tomom pripraviť nedokázali. Ako dôkaz slúžila výpoveď z právnickej firmy. Kedysi pôvabné, športom sformované telo teraz reagovalo pomaly a nechcelo spolupracovať.

Ak by si dopriala ešte jeden zážitok s manželom a s dcérou a vybrali by sa do nejakej výnimočnej destinácie, v nasledujúce ráno by sa mohla zobudiť s vedomím, že je prineskoro a huntington ju ovládol. Zostala by uväznená v tom desivom „medzistave“, keď nedokáže sama ukončiť svoj život, ale ani poriadne naplno žiť.

Čas hral proti nej. Nemohla si dovoliť čakať dlhšie. Verila, že do nedele ešte vydrží, potom však už nie.

Mára si poriadne odpila vody z pohára položeného na nočnom stolíku a vstala. Zhlboka sa nadýchla, obe ruky natiahla k stropu a pohľad zabodla do kúpeľňových dverí. Bolo lákavé pozrieť sa nahor, tak, ako to tento cvik vyžadoval, ale už bola príliš odvážna aj predtým a skončilo sa to pádom na drevenú podlahu. Napočítala do päť, vydýchla a opatrne sa naklonila dopredu, pričom ruky zatlačila nadol, a opäť narátala do päť. Pozdrav slnku zmenila na nepoznanie, no pomohol jej vyjasniť si myseľ.

Sprcha prestala syčať a z kúpeľne vyšiel Tom. Utieral si tmavé vlasy.

„Dobré ráno,“ povedala, hľadiac na jeho nahé telo. „Vidím, že máš na sebe moje najobľúbenejšie oblečenie.“

Zasmial sa a pobozkal ju. „Keď som vstával, ešte si tvrdo spala. Plánoval som zavolať tvojich rodičov, aby prišli a odprevadili Lakš na autobus.“ Presunul pohľad na posteľ. „Môžem ich pokojne ohlásiť, ak si chceš ešte niekoľko hodín poležať.“

Lakš. Máre stiahlo hrdlo. Dotkla sa bielizníka, aby udržala rovnováhu. Obrátila sa manželovi chrbtom a tvárila sa, že sa prehrabáva v minciach a náušniciach. Sťažka preglgla a usilovala sa zo seba dostať nejaké slová.

„Ďakujem, netreba,“ vyriekla. „Už som hore. Odprevadím ju. Potrebujem sa hýbať. Mám nejaké vybavovačky.“

„To predsa nemusíš. Napíš mi zoznam a cestou domov všetko zabezpečím.“

Prešiel ku skrini, obliekol si nohavice a siahol po košeli. Tajne si zaželala, aby si vybral modrú, ale jeho ruka našla zelenú. Pripomenula si, že na kraj mu musí dať modré košeľe, aby si do konca týždňa obliekol aspoň jednu, ktorá rozžiari jeho kobaltovomodré oči.

„Zvládnem povybavovať zopár vecí, drahý.“

„Iste, ale nepreháňaj to.“ Usiloval sa, aby to vyznelo prísne, hoci vedel, že ona príkazy neprijíma od nikoho.

Navliekol si opasok, zapol ho na tretej dierke a Mára pokrútila hlavou. Za dvadsať rokov nepribral ani pol kila. Naopak, bol v lepšej forme a v štyridsiatke nabehal viac kilometrov ako v dvadsiatke. Mohla za to tak trochu ona, lebo v poslednom čase behal najmä preto, aby odbúral stres.

Vybrala sa k dverám, a keď okolo neho prechádzala, zľahka sa dotkla jeho pleca. „Kávu?“

„Nemôžem. O dvadsať minút ma čaká pacient.“

Keď stála pri kuchynskej linke a sypala zmes do kávovaru, pocítila, ako ju zozadu objal. Často sa stávalo, že zrnká sa namiesto do filtra zakotúľali na linku či na podlahu.

Tom ju pobožkal na krk. „Nepreťažuj sa. Vlastne radšej nerob vôbec nič. Zostaň doma, oddychuj.“ Obrátil ju k sebe a porazenecky sa usmial. „Tak sa aspoň nepresiluj.“

Márá sledovala, ako mizne v garáži. Snažila sa dýchať pomalšie a potlačiť slzy, ktoré sa jej tisli do očí. Otočila sa ku kávovaru a prinútila sa sústrediť na kávu, ktorá kvapkala do kanvice, na jej orieškovú vôňu a na paru, čo z nej vychádzala. Vyložila šálku, dopoly ju naplnila a túžobne na ňu hľadela. Lákalo ju uchlipnúť si, no naučila sa nechať ju vychladnúť. Ruky mala nepokojné a bolo jednoduchšie čistiť škrvnu ako si ošetrovať popáleninu. Pokojne prešla chodbou k dcérinej izbe a nazrela dnu. Ospalá hlava sa zdvihla z vankúša a Máru privítal široký úsmev, v ktorom chýbali štyri zuby. „Mami.“

Márá si sadla na posteľ, otvorila náručie a dievčatko doň vošlo, tesne sa k nej privinulo a silno ju objalo okolo krku.

„Mmm, krásne voniaš.“ Márá privoňala k dcériným vlasom, ktoré jej večer predtým umyla. „Si pripravená na ďalší deň v škole?“

„Dnes chcem zostať s tebou.“ Malé ruky ju zovreli pevnejšie. „Nepustím ťa. Už nikdy.“

„Ani keď ťa... poštekľím... presne... tu?“

Malé telíčko sa začalo zvíjať od smiechu a jeho stisk povolil. Márá sa vymanila zo zovretia. Vstala, prešla k dverám, zatvárala sa vážne a ukázala na oblečenie na stoličke v kúte izby.

„Počúvaj, spachtoška. Obleč sa, učeš sa a stretneme sa v kuchyni. Autobus prichádza o tridsať minút. Ocko ťa nechaj dlhšie pospať.“

„Doobre.“ Dieťa vstalo, vyzlieklo si pyžamo a podišlo k stoličke.

Márá sa oprela o dvere, a tvárila sa, že dozerá, aby sa poriadne oblieklo. V skutočnosti si chcela ukradnúť ešte jeden pohľad na dcéru, ktorej olivová pokožka jej stále vyražala dych.

Kým na seba Lakš navliekala šaty, pospevovala si svoju vymyslenú pesničku, v ktorej opisovala, čo robí, a doplnila ju vlastnou melódiou. Márá a Tom ju nazývali škriatkovská hudba.

*„Oblečiem si džínsy
s kvietkami na vreckách
a ružové tričko,
ktoré je pekné.“*

Odstúpila od stoličky a urobila piruetu s rukami spôsobne zdvihnutými nad hlavou, ako to videla u starších dievčat v baletnej škole. Napokon predviedla konečnú pózu, pozrela sa na matku a víťazoslávne sa usmiala. Márá prinútila svoje trasúce sa pery do úsmevu. Bála sa, že jej zlyhá hlas, a tak len zdvihla ruku a ukázala jej päť prstov, aby naznačila, o koľko minút má dievčatko prísť do kuchyne.

2.

Mára

PRED ŠTYRMI ROKMI, PO STANOVENÍ DIAGNÓZY, MÁRÁ LEŽALA v posteli a hľadela do tmy, zatiaľ čo zlomený Tom pri nej nepokojne spal. Dávno pred svitaním si sľúbila, že si určí dátum a bude sa ho držať. Nijaké zmeny, nijaké výhovorky.

Dovtedy bude žiť naplno a čo najviac sa pokúsi nad všetkým udržať kontrolu. Bude bojovať, kým bude vládvať, a potom vypije svoj koktail a odíde tak, ako žila – za svojich podmienok. Nedovolí, aby ju o to tá odporná choroba pripravila.

Vybrať dátum nebolo ťažké – 10. apríl, jej narodeniny. Vedela, že Tom a jej rodičia by za ňou v ten deň aj tak smútili, a nezdalo sa jej spravodlivé pridať im k tomu ešte ďalší deň žiaľu. *Lenže ktoré narodeniny?* Určite nie tie prvé po stanovení diagnózy, zaslúži si jeden dobrý rok, kým sa choroba dostane do ďalšej fázy. Aj dva roky sa jej videli primálo, ale päť už mohlo byť priveľa.

Kým texaské slnko preniklo svojimi prvými lúčmi cez žalúzie a zmenilo farbu stropu zo sivej na bielu, Mára sa rozhodla, že najbezpečnejšie bude stanoviť si symptóm, ktorý bude signalizovať začiatok konca a varuje ju, že choroba sa

posunula do ďalšej fázy. Keď sa prejav vyskytne, najbližšieho desiateho apríla zasiahne.

Zatiaľ čo čakala na Lakš, pocítila ťažkú nevoľnosť a silno sa pridržiala linky. Dúfala, že to prejde, kým dcéra príde. Pevne zažmúrila oči, no nemohla uniknúť. Keď sa jej pred očami zjavili udalosti z predchádzajúceho rána, slabosť sa vystupňovala.

Stála v uličke s cereáliami v miestnom obchode. Nedaľeko uvidela malého chlapca, čo sa pridržiaval stehna svojej matky, ktorá sa po čosi zohla do spodného regála. Chlapček sa na Máru placho usmial a ona mu úsmev opätovala.

Zdvihol ruku a ona mu zamávala naspäť, no zrazu, bez varovania, pocítila silnú potrebu ísť na toaletu. Usilovala sa spomenúť si, kde sa sociálne zariadenie nachádza, a nechápala, prečo je telo také nedočkávané. Kým stihla nájsť odpoveď, bolo neskoro. Pomaly sa sklonila, aby si skontrolovala svetlosivé legínsy, a zistila, že v rozkroku má mokrú škvrnu. Odtiaľ až k členku pravej nohy smeroval úzky mokrý pásik. „Ach, bože,“ zašepkala. „Och, nie.“

Pokúsila sa zakryť rukou najväčší flak, ale chlapec ju videl a prekvapene otvoril ústa. Márá sa usmiala, aby ho presvedčila, že je všetko v poriadku a nemusí to oznámiť svojej mame. Ústa ju však neposlúchali, a tak si k perám priložila prst. Vtedy sa chlapcova mama vystrela a on ju potáhal za rukáv, ukazujúc na Máru. „Mami! Tá teta nestihla ísť na záchod!“

Mará sa začervenala. Načiahla sa za bundou, ktorú nosievala v nákupnom vozíku, aby sa ubránila pred silným chladom prúdiacim z klimatizácie, ale nebola tam. Zabudla ju v aute na parkovisku pred obchodom. Rýchlo hľadala čosi, čím by sa zakryla.

Chlalcova matka sa usilovala tváriť neutrálne, zo svojho vozíka schmatla papierové utierky, roztrhla obal a cestou k Máre synovi zašepkala: „Nezízaj toľko.“

Pohľad dieťaťa však zostal zapichnutý do Máriných mokrých nohavíc. Keď prišli k nej, zapchalo si nos. „Fuuj.“

Jeho matka karhavo zasyčala: „Brian!“ a podala Máre kôpku utierok. „Skúste si to priložiť.“ Hoci sa tvárila neutrálne, jej tvár nadobudla svetločervený odtieň a takmer nebadane ohrnula nos. „V aute mám deku, ale kým by som s ním prišla tam a naspäť...“ kývla hlavou k chlapcovi.

„Ďakujem,“ zašepkala Mára a vzala si utierky. „Toto sa mi ešte nestalo.“ Šúchala si nohavice, zatiaľ čo Brian ťahal matku za ruku. Po chvíli sa Mára, zahanbene potláčajúc slzy, pozrela do príjemných a súcitných očí druhej ženy. „Nemusíte tu ostať. Nechcem znervózňovať vášho syna.“

„Nerobte si starosti,“ zareagovala a podala Máre ďalšie utierky. Tá použité vložila do svojej kabelky. Chlapec zalapal po dychu a opäť poťahal matku za ruku. Žena si ho pritiahla k sebe, položila mu ruku na hlavu a prinútila ho stáť na mieste. Naklonila sa k nemu a zašepkala mu do ucha: „Táto milá pani potrebuje našu pomoc a my jej ju poskytneme.“

„Lenže...“

„Pst! Už ani slovo.“

Mára si prestala trieť nohavice, zdvihla hlavu a otvorila ústa, aby im povedala, že pila priveľa kávy a vody, aby mohla prehltnúť tabletky. A ešte ten proteínový nápoj, do ktorého ju Tom nútil každý deň, aby nechudla. Dlhý zoznam vecí, ktoré treba vybaviť, odvedol jej pozornosť, a tak už niekoľko hodín nebola na toalete.

Zatvorila ústa. *Nebudem svojimi problémami zaťažovať nikoho iného.* Sklonila sa a pokračovala v utieraní, ale bo-

lo to zbytočné. Nohavice boli príliš svetlé a škvrna pritmavá. A teraz sa k tomu ešte pridali biele kúsočky papierových utierok. „Nepomáha to,“ frustrovane zakňučala, a keď sa počula, ovládol ju pocit poníženia. Upierala zrak na ruku, v ktorej zvierala vlhké utierky. *Budem potrebovať dlhú sprchu a poriadnu dávku mydla, aby som ten zápach odstránila.*

Márá sa opäť pozrela na chlapca, ktorý bol zhnusený a mal zvrátené pery, a ďakovala Bohu, že bola v obchode sama, len s cudzími ľuďmi. Čo ak by s ňou boli Lakš alebo Tom? Tá predstava v nej vyvolala slabosť a musela sa chytiť vozíka, aby sa udržala na nohách. „Veľmi ma to mrzí,“ vyhlásila, prechádzajúc pohľadom zo syna na matku.

„Čo jej je?“ zašepkal Brian. Jeho matka a Márá sa na seba zahľadeli a mlčky sa dohodli, že nebudú reagovať na chlapcovo otázku.

„Je zlatý,“ podotkla Márá. Nechcela, aby sa matka hnevala pre to, čo sa spýtal. Veď kto by ho vinil. „Nerobím to rada, ale budem tu musieť nákup nechať a bežať do auta.“

„Poukladám tie veci na miesto,“ vyriekla žena. Ukázala na Márine nohavice a skonštatovala: „Už to vyzerá lepšie.“

Jej úsmev bol však silený a Márá sa cítila ako dieťa, ktorému niekto pochválil účes po tom, čo sa samo ostrihalo.

„Ďakujem, ste veľmi milá,“ povedala potichu. „Verte, že ma to veľmi mrzí.“

„Netrápte sa tým. Držte sa.“

Keď Márá odchádzala uličkou, počula, ako matka priveselo a nahlas číta svoj nákupný zoznam, aby prehlušila synovu otázku, čo je tej bláznivej tete, ktorá má plnú tašku ocikáných utierok.

Nútila sa vzpriamene prejsť okolo pokladníc až k východu. Na parkovisku sa jej roztriasli pery, hrdlo jej stiahlo a cí-

tila, ako sa jej do očí tísnu slzy. Zvalila sa na sedadlo auta a zatvorila dvere. Takmer si do nich privrzla nohy. Oprela sa a zaborila si tvár do dlaní.

„Ó, bože, ó, bože, ó, bože!“

Z hrdla sa jej drali vzlyky a lapala po dychu. Keď viac nevládala sedieť vzpriamene, oprela sa o volant. Zostala tak asi hodinu. Plakala, v hlave si mučivo pomaly premietala, čo sa stalo, a zakaždým túžila po inom konci incidentu.

Napokon už nemala slzy a začala si uvedomovať okolité zvuky – prichádzajúce autá, búchanie dverí, deti volajúce na rodičov. Ešte chvíľu sa opierala o volant, potom sa narovнала, utrela si líca a nos rukávom a zahľadela sa na svoj obraz v spätnom zrkadle.

„A je to tu,“ oznámila zachmúrene opuchnutým červeným očiam, ktoré ju pozorovali. „Narodeniny mám v nedeľu. To je všetok čas, čo mi zostal.“

Posledných päť dní, od dnešného rána. Tak málo času. Začala sa však pripravovať už pred štyrmi rokmi, na úsvite, keď ležala vedľa manžela. Stanovila si konečný termín a sľúbila si, že ho dodrží.

Odvtedy si vychutnávala každý okamih, akoby bol jej posledný. Veľké udalosti: Narodeniny Lakšmí, Deň vďakyzdania, Vianoce, výročie svadby. A malé: varenie s matkou, sledovanie, ako jej otec číta Lakšmí rozprávku na dobrú noc, sedenie na lavičke a vypúšťanie bublín, kým sa Tom a Lakš pretekali, kto ich praskne ako prvý. Uvedomila si, že tie malé jej budú chýbať najviac.

„Mami?“ Lakš pricupkala do kuchyne. Cez plece mala prehodený vak, rovnaký, ako staršie deti v autobuse. Načiahla sa za škatuľou na obed s obrázkom baletky. „Dúfam, že si mi zasa nezabudla nabaliť koláčik.“ Vrhla na matku podo-

zrievavý pohľad a otvorila škatuľu, aby nazrela dnu. Spokojná ju zatvorila a natiahla ruku. „Si pripravená?“

Lakšmi za pravým uchom odstával chumáč vlasov, výsledok nehody s lepidlom z predchádzajúceho týždňa. Dcérina najlepšia priateľka Susan jej náhodou zamazala vlasy, a aby to napravila, použila detské nožnice. Márá sa snažila dcéru pričať, aby nosila vlasy vo vrkoči, ale každý taký pokus sa skončil hádkou, plačom a Márá sa vzdala. Pozorovala ju, strapatú, bezzubú a nádhernú, a v hrdle pocítila guču veľkú ako päšť.

Ako by som niekedy mohla byť pripravená?

No presne preto si dala sľub. Svoje predsavzatie splní, pripravená alebo nie.

„Neurobím si vrkoč, mami,“ vyhlásila Lakš a vystrčila rozhodne bradu. Bola kópiou svojej matky, hoci bez spoločnej DNA, ako hovorieval Tom. „Ťahá ma. Vysvetlila som ti to.“ Položila si ruku na čelo a potiahla si kožu nahor, aby naznačila, o čom rozpráva.

Márá si odkašľala: „Viem. Nemyslela som na tvoje vlasy. Len som pred odpoveďou chvíľku uvažovala.“

„Aha,“ upokojila sa Lakš. „Si teda pripravená?“

Márá pobožkala dcéru na vlasy, jemne prešla rukou po ich naježenej časti a potom vzala malú rúčku do svojej. „Áno, miláčik, som.“